

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	GATUNKI MOWY
Kod przedmiotu/ modułu*	PP45_II.2
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Polonistyka praktyczna
Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	3 i 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot do wyboru; Opcja II
Język wykładowy	Język polski
Koordynator	Dr hab. prof. UR Maria Krauz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Pracownicy Zakładu Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
3/5		20+10							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☒ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student ma podstawowe wiadomości z zakresu nauki o języku (wymagane w ramach egzaminu maturalnego z języka polskiego). Potrafi tworzyć i analizować teksty należące do różnych gatunków i stylów funkcjonalnych.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C ₁	Celem przedmiotu jest przygotowanie do analizy tekstów pisanych i mówionych przy użyciu metod jakościowych i ilościowych.
C ₂	Celem jest wykształcenie umiejętności analizy tekstu (omówienie wzorca kompozycyjnego, użytych środków językowych, funkcji tekstu).
C ₃	Student kształci umiejętności tworzenia testów specjalistycznych, przydatnych na współczesnym rynku pracy.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Student ma pogłębioną uporządkowaną wiedzę na temat genologii lingwistycznej oraz analizy konwersacyjnej, a także stosowanej w ramach tych dziedzin terminologii.	K_W01; K_W02;
EK_02	Student ma pogłębioną wiedzę na temat metody opisu tekstów mówionych i pisanych w perspektywie interdyscyplinarnych badań komunikacyjnych.	K_W04 K_W05
EK_3	Student potrafi zanalizować i tworzyć teksty należące do różnych gatunków: potrafi wyodrębnić cechy kanonicznego wzorca gatunkowego, zanalizować użyte środki językowe, dostrzegać elementy innych struktur gatunkowych w obrębie wypowiedzi, a także ocenić funkcjonalność hybrydalności gatunku.	K_U02 K_U05
EK_4	Student potrafi pracować w grupie i poszerzać umiejętności badawcze, korzystając z literatury przedmiotu.	K_K02

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
<i>Nie dotyczy</i>

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Zróżnicowanie gatunkowe uniwersum mowy w perspektywie genologii lingwistycznej (typologia, kryteria podziału, zmiany). (2 godz.)
Relacja między pojęciami: tekst – gatunek – dyskurs. (2 godz.)
Teoria aktów mowy – rys historyczny. Składniki aktu mowy: aspekt lokucyjny, illokucyjny,

perlokucyjny. Akty mowy bezpośredni i pośrednie. (2 godz.)
Mechanizmy dekodowania aktów mowy. Maksymy konwersacyjne P. Grice'a. (2 godz.)
Klasyfikacja aktów mowy. Warunki skuteczności aktów mowy oraz kulturowe ich uwarunkowania. (2 godz.)
Gatunki pierwotne i gatunki wtórne. Gatunek wypowiedzi jako schemat organizacji tekstu (aspekt strukturalny, aspekt pragmatyczny, aspekt poznawczy, aspekt stylistyczny. (2 godz.)
Wzorce gatunkowe wypowiedzi a realizacje tekstowe. Wzorzec kanoniczny, alternacyjny i adaptacyjny. (2 godz.)
Ewolucja gatunku mowy, stałość i zmienność gatunków, kontaminacja – na wybranych przykładach, np. recenzja, felieton, dedykacja, podanie, list motywacyjny, życzenia, zaproszenie, instrukcja obsługi i inne (wybór podporządkowany jest specjalności). (6 godz.)
Struktura tekstu mówionego – warsztat analizy konwersacyjnej (tu np. rozmowa potoczna, kłótnia, wywiad narracyjny, debata, relacja sportowa na żywo). (4 godz.)
Teksty i gatunki w Internecie. (4 godz.)
Prezentacja i ocena prac studentów (2 godz.)

3.4 Metody dydaktyczne

- analiza i interpretacja tekstów teoretycznych
- analiza przykładów
- dyskusja w grupie
- przygotowanie projektu praktycznego

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	ocena bieżąca na zajęciach	ĆWICZENIA, KONSULTACJE
EK_02	bieżąca ocena na zajęciach	ĆWICZENIA
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć; ocena przygotowanego projektu	ĆWICZENIA
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	ĆWICZENIA

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Na końcową ocenę składają się następujące składniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena znajomości literatury przedmiotu; - analiza i interpretacja przykładów prezentowanych w trakcie zajęć; - ocena przygotowanego projektu praktycznego.
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	20+10
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	20 15 (przygotowanie projektu)
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie

7. LITERATURA

<p><u>Literatura podstawowa:</u></p> <p>Austin J., <i>How to Do Things with Words</i>, Oxford 1962; przekład polski: <i>Mówienie i poznawanie. Rozprawy i wykłady filologiczne</i>, przeł. B. Chwedeńczuk, Warszawa 1993.</p> <p><i>Gatunki mowy i ich ewolucja, t. 1: Piękno mowy wielorakie</i>, red. D. Ostaszewska, Katowice 2000.</p> <p><i>Gatunki mowy i ich ewolucja, t. 2: Tekst a gatunek</i>, red. D. Ostaszewska, Katowice 2004.</p> <p><i>Gatunki mowy i ich ewolucja, t. 3: Gatunek a odmiany funkcjonalne</i>, red. D. Ostaszewska, Katowice 2007.</p> <p><i>Gatunki mowy i ich ewolucja, t.4: Gatunek a komunikacja społeczna</i>, red. D. Ostaszewska, przy współudziale J. Przyklenk, Katowice 2011.</p> <p><i>Gatunki mowy i ich ewolucja, t. 5: Gatunek a granice</i>, red. D. Ostaszewska i J. Przyklenk, Katowice 2015.</p> <p>Język a Kultura, t. 23: <i>Akty i gatunki mowy w perspektywie kulturowej</i>, red. A. Burzyńska-Kamieniecka, Wrocław 2012.</p> <p>Pisarkowa K., <i>Pragmatyczne spojrzenie na akt mowy</i>, „Polonica” II, Wrocław 1976.</p> <p>Wierzbicka A., <i>Akty i gatunki mowy w różnych językach i kulturach</i>, w: Anna Wierzbicka. <i>Język – umysł – kultura. Wybór prac</i>, pod red. J. Bartmińskiego, Warszawa 1999.</p> <p>Wojtak M., <i>Wzorce gatunkowe wypowiedzi a realizacje tekstowe</i>, w: <i>Polska genologia lingwistyczna</i>, red. D. Ostaszewska, R. Cudak, Warszawa 2008, s. 353-361.</p> <p>Zdunkiewicz D., <i>Akty mowy</i>, w: <i>Współczesny język polski</i>, red. J. Bartmiński, Lublin 2001.</p> <p><u>Literatura uzupełniająca:</u></p> <p>Bartmiński J., Niebrzegowska-Bartmińska S., <i>Tekstologia</i>, Warszawa 2009.</p> <p>Bartmińska-Niebrzegowska S., <i>Wzorce tekstów ustnych w perspektywie etnolingwistycznej</i>,</p>

Lublin 2007.

Błachowicz E., *Plotka w świetle teorii aktów mowy i zasad etyki komunikacji międzyludzkiej*, Rzeszów 2010.

Burzyńska-Kamieniecka A., *Edukacja w przestrzeni sacrum, czyli o tzw. modlitwie szkolnej dawniej i dziś*, w: *Język religijny dawniej i dziś*, red. S. Mikołajczak, T. Węclawski, Poznań 2004, s.189-196.

Gajda S., *Gatunkowe wzorce wypowiedzi*, w: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin 2001.

Kamieniecki J., *Plotki, pomówienia i wiadomości niesprawdzone w dawnych polemikach religijnych*, w: *Sapientia ars vivendi. Księga Jubileuszowa ofiarowana Profesor Annie Dąbrowskiej*, red. A. Burzyńska-Kamieniecka, A. Libura, Wrocław 2013, s. 263-274.

Kazimierska K., *Wywiad narracyjny – technika i pojęcia analityczne*, w: *Biografia a tożsamość narodowa*, red. M. Czyżewski, A. Piotrowski, A. Rokuszewska-Pawełek, Łódź 1997, s. 35-44.

Krauz M., *Kształt stylistyczny i wyznaczniki gatunkowe dedykacji rękopiśmiennej*, w: *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. III, *Gatunek a odmiany funkcjonalne*, red. D. Ostaszewska, Katowice 2007, s. 93-101.

Krauz M., *Recenzja – gatunek naukowy, krytycznoliteracki czy publicystyczny?* w: *Wielojęzyczność w perspektywie stylistyki i poetyki*, red. M. Ruszkowski, Kielce 2004, s.135–151.

Miłkowska-Samul K., *Nowe oblicze plotki – plotka w Internecie*, „Poradnik Językowy” 2011/4, s. 51-56;

Ożóg K., *Ustna odmiana języka ogólnego*, w: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin 2001.

Poprawa M., 2009, *Telewizyjne debaty polityków jako przykład dyskursu publicznego*, Kraków 2009.

Rancew-Sikora D., *Analiza konwersacyjna jako metoda badania rozmów codziennych*, Warszawa 2

Searle J., *Czym jest akt mowy?* Tłum H. Buczyńska-Garewicz, „Pamiętnik Literacki” 1980, z. 2.

Wierzbicka A., *Akty mowy*, w: *Semiotyka i struktura tekstu*, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1973.

Witosz B., *O ponadgatunkowych kategoriach typologicznych uniwersum mowy*, w: *Polska genologia lingwistyczna*, red. D.Ostaszewska, R. Cudak, Warszawa 2008, s. 328-338.

Wojtak M., *Gatunki prasowe*, Lublin 2004.

Zaśko-Zielińska M., Majewska-Tworek A. Piekot T., *Sztuka pisania*, Warszawa 2008.

Zaśko-Zielińska M., *Recenzja i jej norma gatunkowa*, „Poradnik Językowy” 1999, s. 96-107.

Zaśko-Zielińska M., *Przez okno świadomości. Gatunki mowy w świadomości użytkowników języka*, Wrocław 2002.